

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 107. ÉVFOLYAMA

1972. FEBRUÁR * XXI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

TARTALOM

<i>Halász Aladár, dr. Madas András, Szenes Endre:</i> Az Európai Gazdasági Bizottság Fabizottságának 29. ülése	49
<i>Juhász Miklós:</i> Adatok a csemetekerti magvetések vegyszeres gyomtalanításához	53
<i>Dr. Jereb Ottó:</i> Összefüggés a lucfenyő mellmagassági és koronaátméréje között	57
<i>Szántó Gábor:</i> Somogyi nyárasok	61
<i>Dr. Radó Gábor:</i> Fejlesztés és munkavédelem a faanyagmozgatásban	64
<i>Dr. Halupa Lajos:</i> Nyárfatermesztési bemutató a Devecseri Állami Gazdaságban	73
<i>Tóth József:</i> A nyárfa apróbagoly (<i>Nycteola asiatica</i> Krul) károsítása csemetekertekben	76
<i>Harsay Gyula:</i> Az erdei felüdülés ökonomiai jelentősége	80
<i>Dr. Kollwentz Ödön:</i> Erdész szemmel Svájcban	85
<i>Jérome René:</i> Szocialista országok erdészeti közgazdászainak módszertani értekezlete	88
 <i>Irodalmi Szemle</i>	
M. Terentius Varro: A mezőgazdaságról (Dr. Keresztesi B.)	90
Újabb olaszországi nyárfaklónokról (Dr. Tóth B.)	91
Hidat a Fertő tavon át — igen vagy nem? (Dr. Babos I.)	93
Erdészeti géptan (Dr. Pankotai G.)	93
Lucfenyvesek táplálkozása és trágyázása (Dr. Szotfridt I.)	94

Címkép: Tölgyes erdőnevelési ERTI kísérleti parcella a Bükkben

Hállapon: Tenyészállomány kiemelése ívatásra a szalajkai pisztrángkeltetőben (Foto ERTI, Michalovszky I. felvételei)

СО Д Е Р Ж А Н И Е

A. Халас—Д-р А. Мадас—Е. Сенеи: 23-ое заседание комиссии-заведующего делами по хозяйствованию лесоматериалом-Европейского Экономического Комитета	49
M. Йухас: Данные о гербицидной борьбе с сорняками в высевах питомников	53
Д-р О. Йереб: Соотношение между диаметром в высоте груди и диаметром кроны ели	57
Г. Санто: Топольники в Шомоде	61
Д-р Г. Радо: Развитие и охрана труда в транспорте леса	64
Д-р Л. Халупа: Демонстрация по выращиванию тополей в девечерском Лесном Хозяйстве	73
Й. Том: Вред <i>Nycteola asiatica</i> Krul. в питомниках	76
Д. Харцаи: Экономическое значение отдыха в лесу	80
Д-р Е. Коллеци: Глазами лесовода в Швейцарии	85
Р. Жером: Методологическое совещание лесоводных экономистов социалистических стран	88

CONTENTS

<i>Halász, A.—dr. Madas, A.—Szenes, E.:</i> Twenty-ninth session of the ECE Timber Committee	49
<i>Juhász, M.:</i> Experiences on the chemical weed control of nursery seedbeds	53
<i>Dr. Jereb, O.:</i> Correlation between the diameter at breast height and the diameter of the crown of spruce	57
<i>Szántó, G.:</i> Poplar stands in Somogy	61
<i>Dr. Radó, G.:</i> Technical development and safety in timber transport	64
<i>Dr. Halupa, L.:</i> A field show on growing of poplars at the State Farm of Devecser	73
<i>Tóth, J.:</i> Damages caused by <i>Nycteola asiatica</i> in nurseries	76
<i>Harsay, Gy.:</i> Forest recreation and its economic significance	80
<i>Dr. Kollwentz, Ö.:</i> A forester's views on Switzerland	85
<i>Jerome, R.:</i> The meeting of forest economists of the socialist countries on methodology	88

A lapban megjelent tanulmányok szerzői:

Halász Aladár főosztályvezető-helyettes, MÉM, Budapest; *dr. Halupa Lajos* tud. munkatárs, ERTI, Sárvár; *Harsay Gyula* tud. munkatárs, ERTI, Budapest; *dr. Jereb Ottó* erdőmérnök-tanár, Erdészeti Szakközépiskola, Sopron; *Jérome René* tud. osztályvezető-helyettes, ERTI, Budapest; *Juhász Miklós* erdőművelési csoportvezető, Tanulmányi Áll. Erdőgazdaság, Sopron; *dr. Kollwentz Ödön* erdőművelési csoportvezető, Mecseki EFAG, Pécs; *dr. Madas András* főosztályvezető, OT, Budapest; *dr. Radó Gábor* főelőadó, MÉM, Budapest; *Szántó Gábor*, Erdőrendezőség igazgatója, Kaposvár; *Szenes Endre* vezérigazgató, LIGNIMPEX, Budapest; *Tóth József* tud. munkatárs, ERTI Kecskemét.

Az Európai Gazdasági Bizottság Fabizottságának 29. ülése

HALÁSZ ALADÁR — DR. MADAS ANDRÁS — SZENES ENDRE

Az EGB Fabizottsága 1971. október 11—15-ig Genfben tartotta 29. ülését. Ezen — a Szovjetunió, Kanada és az Egyesült Államok képviselőin kívül — 20 európai ország delegációja vett részt.

A bizottság elnökévé — Franciaország javaslatára, Olaszország, Svédország, Svájc, az NSZK, a Szovjetunió, Portugália és Spanyolország támogatásával — a román delegáció vezetőjét, *N. Dumitrescut* választották. Ugyancsak több ország támogatásával első elnökhelyettes a magyar delegáció vezetője, *dr. Madas András*, második elnökhelyettes a holland *J. Bakker* lett. Ezzel 1947 óta második alkalommal nyert szocialista ország képviselője elnöki funkciót a Fabizottságban. Első ízben 1962—64-ig *O. Nysik*, a csehszlovák delegáció egyik tagja volt az elnök.

Az ülés fontosabb tapasztalatairól és az 1972. évi munkát érintő feladatokról az alábbiakban számolunk be.

Az általános gazdasági helyzet értékelése

Az általános gazdasági fejlődésben három év óta tartó konjunktúra után 1971-ben megtorpanás, illetve visszaesés következett be. Angliában a munkanélküliség rekord-szintet ért el. A bizottság véleménye szerint azonban a gazdasági ciklus lefelé ívelése, illetve stagnáló szakasza 1971 közepe táján befejeződött és 1972-ben ismét a gazdasági tevékenység élénkülésére lehet számítani. A várható fellendülést alátámasztják azok a konkrét intézkedések, melyeket az országok egy része a munkanélküliség csökkentése céljából elsősorban a lakásépítés fellendítése és a közmunkák bővítése érdekében tett, illetve szándékozik tenni. A lakáshelyzet javítását több országban, így pl. Hollandiában és Norvégiában kiemelt politikai feladatnak tekintik, s ezért az építőipart kiemelt kedvezményekben részesítik.

Érdekes megjegyezni, hogy amíg Európában 1970-ben csak a növekedés üteme csökkent, az Egyesült Államokban gazdasági visszaesés következett be. A munkanélküliség Kanadában is rekordszintre emelkedett. A kelet-európai szocialista országokban és a Szovjetunióban a gazdasági fejlődés továbbra is egyenletes volt. A Szovjetunióban a nemzeti jövedelem az 1969. évi 5⁰/₀-kal szemben 1970-ben 8,5⁰/₀-kal nőtt, s ez — a jelentés szerint — elsősorban a mezőgazdasági termelés növekedésének volt köszönhető.

Az 1972-ben várható helyzet megítélésében az importáló országok általában óvatosan nyilatkoztak, az exportáló országok pedig igyekeztek — néha túl-

zottan — optimista hangulatot kelteni. Egyértelműen érződött azonban a felszólalásokból, hogy az optimista hangulat érdekében a reális helyzet feltárásában — mind az importáló, mind az exportáló országok — szokatlanul tartózkodóak. Emellett a várható helyzet megítélésében zavarólag hat a devizahelyzet bizonytalansága, az USA helyzete, és annak visszahatása Európa és főleg az NSZK 1972. évi gazdaságának várható alakulására is. Mindezek alapján ma még nem lehet megállapítani, hogy a fabizottságnak az 1972-ben várható helyzetre vonatkozó optimista megítélése mennyire reális, és milyen mértékben fogják azt a bizonytalansági tényezők negatív irányban befolyásolni.

Az európai fapiac helyzete

A fapiac és a fafogyasztás alakulását az általános gazdasági helyzet a szokottnál nagyobb mértékben befolyásolta. A legfontosabb fatermékekben a fogyasztás növekedése megállt, vagy visszaesett. Ugyanakkor a fakitermelés és feldolgozás nem tudta kellő ütemben a gazdasági helyzet alakulását követni, megközelítőleg a korábbi ütemben növekedett. Emiatt a kínálat és a kereslet nem tudott kiegyenlítődni, mindenekelőtt papírfában, forgácslapban, fenyő fűrészáruban, és cellulózban készletfelhalmozódás következett be.

Fenyő fűrészáruban mind a termelés, mind a fogyasztás 1970-ben rekord szintet ért el. 1971-ben a termelés megközelítőleg az előző évi ütemben nőtt tovább, a fogyasztás növekedése azonban érezhetően lassult. Emiatt készletfelhalmozódás következett be. Az árak emelkedése 1971 első felében befejeződött, azóta a jó minőségű áruban stagnálás, a gyengébb minőségekben árcsökkenés tapasztalható.

Általános jelenség a fűrészáru szárításnak és a rakodást megkönnyítő egységcsomagokban való szállításnak gyors elterjedése. A Szovjetunió Nyugat-Európába irányuló szállításainak növekedését egyelőre érezhetően fékezi az ömlesztett, nem egységcsomagokban szállított fűrészáru magas aránya.

Ki kell emelni a szovjet delegáció beszámolójának néhány érdekes megállapítását, melynek alapján — legalább átmenetileg, illetve nyomott nyugati piac esetén általában — fenyőellátásunknak némi javulására lehet számítani. A beszámoló szerint:

„A fenyőfűrészáru-export volumene összességében nőtt. Ezen belül azonban a nyugat-európai országok részaránya csökkent, a szocialista országok részaránya pedig nőtt, s így a szocialista országokba irányuló export növekvő tendenciája 1971-ben is folytatódott. Az 1970. évi és az 1971. évi eladásokat egymással összehasonlítva, meg lehet állapítani, hogy a nyugat-európai országok aránya 3,4⁰/₀-kal csökkent, a szocialista országok aránya

1. táblázat

Fenyőfűrészáru-forgalom alakulása

Megnevezés	Növekedés, illetve csökkenés az előző évihez képest, % *		
	1970	1971	1972
<i>Fenyő fűrészáru</i>			
Termelés	+ 3,2	+ 1,5	+ 0,3
Fogyasztás	+ 2,6	- 0,1	+ 1,4
Import	+ 1,8	- 2,2	- 0,2
Export	+ 1,1	- 1,6	- 2,1

2. táblázat

Lombos fűrészáru- és rönkforgalom alakulása

Megnevezés	Növekedés, illetve csökkenés az előző évihez képest, %		
	1970	1971	1972
<i>Lombos fűrészáru</i>			
Termelés	+ 1,8	+ 2,1	+ 0,3
Fogyasztás	+ 1,2	+ 1,2	+ 0,9
Import	+ 5,1	- 2,1	+ 4,1
Export	+ 5,3	+ 1,2	+ 1,2
<i>Lombos rönk</i>			
Import	+ 8,4	- 0,9	+ 4,0
Export	+ 10,6	+ 12,3	+ 2,9

* Az export kivételével csak az európai országok összesített adatai alapján.

viszont 3,5%-kal nőtt, elsősorban az NDK, Magyarország és más szocialista országok felé.”

A lombos fapiacon — a fenyőfűrészáruval ellentétben — 1971 folyamán visszaesés sem a fogyasztásban, sem az exportban nem volt érzékelhető. A lombos fűrészáru-termelés az 1970. évi meghaladó ütemben nőtt. Nagymértékben csökkent viszont a trópusi fűrészárak és rönkök importja, 1972-ben azonban ezen a téren is növekedésre lehet számítani.

A lombos fatermékek árai — az 1970. évi jelentős áremelkedést követően — 1971-ben stabilizálódtak. Egyes jó minőségű tölgy és nyír választékokban további áremelkedés volt tapasztalható, a gyengébb minőségekben is aránylag stabil árak érvényesültek. A gyengébb minőségekben mutatkozó árstabilitás részben az átmenetileg megnövekedett talpfa-vásárlásoknak, részben pedig a rakodólap-igények nagyarányú növekedésének köszönhető. A rakodólapgyártás nagy mennyiségű alacsony minőségű lombos faanyag hasznosítását tette lehetővé. Trópusi faanyagokban a beszerzés jelentős visszaesése miatt az árak 1970-ben és 1971-ben is általában gyengültek.

A lemezféleségek közül továbbra is a leggyorsabb ütemben a forgácslap-termelés és fogyasztás növekszik. A termelés növekedése meghaladja az európai országok fogyasztásának növekedését, ennek következtében 1971-ben — meglehetősen kieleződött piaci verseny mellett — Európa előreláthatólag nettó exportáló térséggé válik. 1972-ben pedig a forgácslapféleség — az előrejelzés szerint — eléri a 800 ezer m³-t. Ennek alapján további éleződésre, s az árak lemorzsolódására lehet számítani.

A lemezipari termékek közül az enyvezett lemez és a farostlemez árak 1971-ben is meglehetősen stabilak voltak. A forgácslap árakban viszont a túlkínálat következtében lemorzsolódás következett be. Több exportáló ország forgácslapfeleslegét tengerentúli piacokon is csak árengedménnyel tudta értékesíteni.

A papírfa-felhasználás — a papírfogyasztás és termelés tendenciáját követve — 1970-ben 6%-kal, 1971-ben csak 0,6%-kal növekedett, 1972-re ismét 6% körüli növekedést jeleztek. Ezen a téren azonban egyelőre rendkívül sok a bizonytalansági tényező, elsősorban a magas készletek, másrészt a faforgácslap-túltermelés miatt. Ezért — a felhasználás jelzett növekedése ellenére — a piac élénkülésére csak időeltolódással, 1972 második felében és 1973-ban lehet számítani.

Hangsúlyozni kell, hogy az 1971. évi visszaesés kétségtelenül átmeneti jelenség. A papírfapiac szilárdulására az 1970—71-ben megnövekedett készletek

3. táblázat

A lemezféleségek termelésének — fogyasztásának alakulása

Megnevezés	Növekedés, illetve csökkenés az előző évihez képest, %		
	1970	1971	1972
<i>Termelés</i>			
Enyvezett lemez, bútorlap	+ 2,3	+ 2,5	+ 4,5
Forgácslap	+11,9	+13,6	+11,0
Farostlemez	+ 4,3	+ 3,0	+ 7,4
<i>Fogyasztás</i>			
Enyvezett lemez, bútorlap	+ 6,3	— 2,3	+ 3,8
Forgácslap	+11,9	+ 9,2	+ 7,4
Farostlemez	+ 7,9	+ 3,7	+ 7,2

4. táblázat

Papírfa forgalom alakulása

Megnevezés	Növekedés, illetve csökkenés az előző évihez képest, %		
	1970	1971	1972
<i>Papírfa</i>			
Termelés	..	+1,4	+5,9
Felhasználás	+6,0	+0,6	+5,9
Import	+26,7	—10,1	+4,8
Export	+19,2	—5,7	—4,9

leépítése miatt bizonyos időeltolódással ugyan, de legkésőbb 1973-ban biztonsággal számítani lehet. Erdőgazdaságainknak erre megfelelően fel kell készülniök.

Érdekes megemlíteni, hogy az 1971. évi átmeneti visszaesés lényegesen nagyobb mértékben hatott a lombos papírfára és az ipari hulladékok felhasználására, mint a fenyő papírfára, ebben aránylag kisebb volt a visszaesés. Az ipari hulladékok felhasználása terén bekövetkezett visszaesés érzékenyen érintette a fűrészüzemeket, ezek rentabilitását a hulladékértékesítés ma már alapvetően befolyásolja.

Bányafában a felhasználás 15 év óta tartó csökkenése 1970-ben némileg lefékeződött, több országban átmeneti szilárdulás következett be, s ez viszonylagosan több bányafa felhasználását eredményezte.

A Fabizottság 1972. évi munkaprogramja és az ezzel kapcsolatos feladatok

A *FAO/ECE/ILO Közös Erdészeti Bizottsága* — a FAO Nemzeti Bizottságától kapott előzetes felhatalmazás alapján történt meghívásunkra — 1972 szeptemberében Magyarországon tartja következő ülését, erdei útépitési szimpóziummal és tanulmányúttal egybekötve. A közös bizottság a FAO és az ECE legfontosabb erdészeti szakmai bizottsága. Az erdei munkák hatékonyságának növelését elősegítő módszerek kidolgozásával, az erdei munkák racionalizálásával, az erdészeti szakoktatás és balesetelhárítás kérdéseivel foglalkozik. Jelenlegi elnöke *Voronyicin* elvtárs, a szovjet delegáció vezetője. Az 1972. évi ülés megrendezése a hazai erdészeti szervek és intézmények legfontosabb feladata, erre megfelelő erőket kell összpontosítanunk.

A *fahelyettesítéssel foglalkozó szimpózium* az idei év egyik nagy nemzetközi érdeklődéssel várt rendezvénye volt, január 10—14. között rendezték Genfben. Magyarországot a szimpóziumon két fő képviselte és tartott ezen magas színvonalú előadásokat.

Az *erdőgazdaság és a faipar közötti együttműködés* kérdéseit tárgyaló szimpózium a fabizottságnak ugyancsak nagy nemzetközi érdeklődéssel várt rendezvénye. Helsinkiben, május 23—27. között kerül erre sor. A szimpóziumnak feladata lesz, hogy az erdőgazdálkodásnak hosszú és a faiparnak rövid termelési ciklusából eredő érdekellentétek vizsgálata révén mindkét ágazat számára hasznos következtetéseket vonjon le és meghatározza a két ágazat összehangolt műszaki fejlesztésének távlati feladatait. A két ágazat vertikális szervezetének kialakítása során szerzett hazai tapasztalatok lehetővé tennék, hogy a szimpóziumon Magyarország részéről is általános érdeklődésre számottartó előadásokkal szerepeljünk.

A *7. Erdészeti Világkongresszus*, melyet 1972 októberében Buenos Airesben rendeznek, az év legnagyobb erdészeti eseménye lesz. Jelentőségét szemlélteti, hogy a Fabizottság 1972. évi ülését is előreláthatólag novemberre fogják halasztani, egyrészt azért, hogy tagjainak a kongresszuson való részvételét lehetővé tegyék, másrészt azért, hogy a Fabizottság 1972. évi ülésén már a világkongresszus tapasztalatait is elemezve lehessen következtetéseket levonni a következő évek feladataira vonatkozólag. Az erdészeti világkongresszusok általában döntő hatással vannak az egyes országok erdészeti és fagazdasági gazdaságpolitikájának kialakítására. Hazai erdőgazdálkodásunk és fagazdaságunk távlati fejlesztéséhez is hasznos újszerű irányelveket adhat, mindenekelőtt az ember és a természet újszerű kapcsolatának kialakítása terén, a IV. ötéves tervtörvényben is megfogalmazott feladatok továbbfejlesztésére.